Nr. 54. Sibiiu, Joi, 11 Maiu v. 1878. *Anul XXVI.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane, Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiéză.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

PETRU MAJOR

Revista politică.

Cislaitanii devin din ḑi în ḑi mai antipatici faţă cu sistemul dualistic. Desbaterile ce avură loc în casa de sus a senatului imperial în timpul din urmă au scos la ivéla părerile membrilor tuturor nuanţelor din acel înalt corp legislativ şi dacă reasumăm discursurile cele lungi ajungem la convingere, că dacă sistemul mai află acolo sprigin, află numai din cause de oportunitate.

Ocasiunea espectorărilor atinse mai sus a dat'o desbaterea asupra statutului de bancă. Principele Czartoryski în discursul seu declară că forma dualistică este insuportabilă pe un timp mai îndelungat şi că nici un stat nu póte suporta o crisă la fiecare ḑece ani. Transacţiunea cea mai deaprópe, ḑice principele se va face pe basa revisiuneî legilor dela 1867. Un guvern viitoriu însĕ trebue să ia în programa sa regularea economiei statului şi împăcarea naţiunalităţilor. Acum însĕ este de lipsă consimţirea cu transacţiunea, pentru ca cel puţin ḑece ani să putem ajunge la o stare mai liniscită. Dacă — încheie oratorul — votez pentru tóte proiectele. cu tóte că pe tóte aflu că sûnt de natură de a'l pune pe om pe gânduri, o fac pentrucă în momentul de faţă nu găsesc alt espedient, de a eşí din Labirintul în care ne aflăm. Votez pentru un provisoriu de ḑece ani regulat prin legile presente; votez pentru un provisoriu de ḑece ani, pentru-că după părerea mea timpul încă n'a sosit în care se póte face o transacţiune sau un pact definitiv; votez, în speranţă, că în viitoriul cel mai de aprópe spiritele se vor calma, părerile se vor clarifica şi contrastele se vor delătura; votez în acea firmă aşteptare că acesta va fi cel din urmă provisoriu, peutrucă trebuie să fie cel din urmă, căci alt-cum Austria se prăpădesce. Eu cred în esistenţa Austriei şi fiind că cred într'ênsa, sper, că casa înainte de espirarea celor ḑece ani va fi chemată a'şi da consimţemêntul la pactul cel nou la un pact durătoriu şi care să mulţămescă pe ambe părţile.

Kaiserfeld în discursul seu cu aceeaşi ocasiune este cel mai mare apărătoriu al dualismului, dară cu tóte aceste doresce o formă de stat mai unitară ca cea de astăḑi.

Este interesantă ilustraţiunea ce o face „N. A. Ztg.“ fenomenelor politicei nóstre interne, recomandând Austro-Ungariei trecerea dela dualism la trialism, adecă o împărţire nóuă între elementul slavic, nemţesc şi unguresc.

„N. fr. Presse“ anunciă: Presidentul comisiunei bugetarie a delegaţiunei austriace a invitat pe membrii pe mâne (21 l. c.) la o şedinţă cu scop de a continua desbaterea bugetului. Contele Andrassy indată în cea dintâiu şedinţă a delegaţiunei va impărtăşí cum are să intrebuinţeze creditul de 60 milióne, mai întâiu în delegaţiunea ungurésca, carea a încuviinţat deja creditul.

Şuvaloff este în tempul de faţă persóna cea mai interesantă. Tótă lumea urmăresce paşii lui. După cum va succede ori nu va succede misiunea lui se intogmesce şi situaţiunea Europei şi a lumei. Succede, lumea va avé pace; nu succede, lumea va ave resbel. Scirile din Petersburg sûnt destul de încuragiatóre — pentru de a spera pacea. Altfeliu sûnt însĕ cele din London. Lord Salisbury, actualul ministru de esterne al Marei Britanie, într'o cuvêntare rostită Sâmbătă séra la un banchet dat în favorul fondurilor de subvenţiunarea presei n'a făcut nici cea mai mică amintire de intenţiunile pacinice ale Rusiei, ci a vorbit de „crisa cea mare“, care este mai la punctul cel mai înalt al culminaţiunei sale. După o telegramă din Petersburg la „Daily Telegraph“ nici ţarul nu se află în dispositiunile, în care ni'l înfăţişéză oficiósele rusesci. Ţarul a fost fórte surprins de puţinele concesiuni ale Angliei. El să fie ḑis şi încă întristat: Sûntem încă fórte departe unii de alţii, încât este fórte cu anevoie de a ne apropia.

Atentatul asupra împĕratului Germaniei a dat de lucru legislaţiunei germane. Un proiect de lege este deja pregătit pentru parlamentul german. Aḑi mâne vom afla din scirile telegrafice că este şi votat şi pus ca lege positivă în lucrare. Proiectul este îndreptat în contra esceselor socialiştilor democratici.

Scirea telegrafică din Viena, publicată în nrul nostru premergătoriu, despre mişcarea armatei române ni o lămuresce „P. Ll.“ spunêndune, cari sûnt posiţiunile ce le ocupă acum armata română. O divisiune este la Têrgovişte, alta este la Piteşti a treia la Slatina, a patra la Craiova. O divisiune de reservă cu tunuri de posiţiune remâne la Calafat.

Incurcată remâne cu tótă lămurirea acésta situaţiunea acelei armate. Pentrucă nici ceea ce ne spune „N. fr. Pr.“, că adecă în curênd vor curge torenţi de sânge românesc şi rusesc, nu ne clarifică de ajuns, cu tóte că ḑiariul vienes adauge şi causa versărei de sânge, călcarea cu forţa a bietei Romanie, părăsite în mod detestabil [illegible] Europei.

Esistă sciri în ḑiare care ne înfăţişază lucrurile de acolo în altă lumină. Aşa cetim într'o fóie din Viena despre un prânz la principele Carol, pe timpul înainte de plecare la inspecţiunarea trupelor, la care prânz au participat generali rusesci. Aceeaşi fóie spune că i se scrie din Bucuresci despre un ordin de ḑi, publicat atât trupelor române cât şi celor rusesci, în care se recomandă a se priví reciproc trupele române şi rusesci de camerad. — În scurt timp credem a fi lămuriţi şi în privinţa numeróselor sciri contraḑicătóre despre raporturile între trupele române şi rusesci.

Din Constantinopole s'a telegrafat la 19 Maiu: Abia se mai póte astăḑi susţiné aici speranţa de pace; însuşi ambasada nemţéscă, carea este mai bine înformată despre intenţiunile rusesci şi doresce pacea din tótă inima, 'şi întemeiază speranţa sa numai pe împregiurarea că încă nu s'au întrerupt negoţiările.

Pórta, se ḑice din altă parte, este hotărîtă a nu mai face nici o concesiune până când nu va vedé ce sfêrşit are misiunea lui Şuvaloff.

Principele Labanoff, ambasadorul rusesc în Constantinopole (în locul lui Ignatieff) sosit şi acreditat de curênd pe lângă Pórtă, a declarat înaintea unei deputaţiuni a coloniei rusesci din Constantinopole, că aştéptă ca lucrurile să se deslege pe cale pacinică, nu póte însĕ să ascundă că nu este bine aşi face cineva ilusiuni mari,fiind încă situaţiunea încordată.

Flota engleză din marea Marmara a căpĕtat ordin a se aşeḑa, între ori ce împregiurări, la provocarea Porţii, între anumite împregiurări şi fără de provocarea Porţii, înaintea Constantinopolei.

Nu ne prinde mirarea în faţa acestor sciri neliniscitóre când cetim, că Turcii continuă a se intări în posiţiunile în cari şi pe unde se află.

Insurgenţii din munţii Rhodope departe de a fi impaciuiţi, continuă a [illegible] nevoiţi Ruşii a se retrage, lăsând în urmăle 200 morţi.

La situaţiune.

„Timpul“ reproduce un arcticul, fórte momentos după „Journal des Debats“ care contribuie fórte mult la clarificarea vederilor în situaţiunea actuală politică.

Noi care avem prea puţină ocasiune de a cunósce opiniunile politice din ţeri mai îndepărtate şi cu deosebire din Francia, carea pare încă a fi retrasă de la sgomotul politic, am aflat cu cale a pune şi pe publicul nostru în posiţiune de a cunósce prin ce perspectivă se vede starea actuală a Europei în Paris.

FOIŢA.

Suveniri din viéţa scolară.

(Urmare.)

După acésta, se începù esamenul. Eu eram cel dintâiu între scolari, — după cum credeam eu, pentru că eu eram mai învĕţat, ear după cum ḑiceau unii băiaţi reutăcioşi, pentru că eram a popi.

Şi fiind că eu eram cel dintâiu, esamenul se începù dela mine şi încă cu rugăciunile. Nu era rugăciune făcută, pe care eu să nu o rostesc fără să me gândesc. Îmi umbla gura pe rugăciuni ca morişca pe grăunţe. De acésta procopsélă şi Domnu încă sa mirat, ba, după cum am auḑit mai târḑiu pe tata vorbind cu mama, Domnu ar fi ḑis că sciu mai multe rugăciuni de cât mulţi popi învĕţaţi. După ce nau mai avut ce me întreba — din rugăciuni — au mai întrebat şi pe alţii. Iar după ce sau săturat de rugăciuni, au început iară dela mine cu istoria biblică.

„Cine a făcut lumea? în câte ḑile? Ce a făcut Dḑeu în ḑiua întâi ş. a. m.?“ până la feciorii cei 12 ai lui Iacob, curau întrebările, la cari eu aveam respunsurile pe vêrful limbei. Tare m'au lăudat Domnu pentru că sciam aşa de bine.

Mai pe urmă veni treaba şi la cetite. Tótă bucóvna o învĕţasem. Nu-'mi trebuia de cât să-mi deschidă cartea şi să-mi incépă, şi: cetĕţ ca mine nu aflai lesne. Dascălu îmi deschide cartea, şi ḑicêndumi „cetesce de aci“ îmi ceti înainte doue séu trei cuvinte. Mie numai începutu 'mi era greu, că apoi de aci în colo sciam de rost.

Cât ce a ḑis dascălu cuvintele dela inceput, eu me-am pornit ca móra, rostind vorbe şi umblând cu degetul peste şiruri. Dară Domnu naibei nu me lăsà să isprăvesc, ci me oprì, ḑicêndu-mi: „cum-i acolo? ia mai cetesce o dată!“ şi ḑicênd aceste îl puse besna să se uite la degetul meu, care umbla pe carte căutând înzadar vorba rostită mai pe urmă. Neputendu-i da respuns, se apropià de mine, îmi căutà cuvêntul şi me făcù să-l cetesc. Că ḑic, că mîc — nu merge, nu pot cetí. Haid la slovenite: be a — ba, ér a — ra, be-oi — boi — dărăboi. Dómne cu ce haz a mai rîs Domnu, când a vĕḑut meşteşugu meu de cetit şi de slovenit. După ce a încetat cu rîsu me-a indreptat spunêndu-mi că nu se cetesce dărăboiu, ci baraboiu. „Că aşa me-a învĕţat jupânu dascăl“! am respuns eu. „Minţi“, îmi respunse cu grabă dascălu. „Ba nu minţ, intrébă şi pe cei alalţi“ am adaus eu. Şi copii toţi ţinură cu mine. Să fiţi vĕḑut cu ce ochi sa uitat Domnu la dascăl, şi cum era dascălu de schimbat la faţă şi la glas.

După ce a clătinat din cap şi sa scărpinat după ureche, mi-a ḑis Dl. mai departe, uitându-se la degetul meu, care umbla de pe slovă pe slovă, ca să mai scótă un cuvênt la lumină. Şi fiind că mergea cu greu, domnul ḑise ceva cam aspru: d'apoi ce, aşa scii tu ceti? Iar eu luând degetul de pe carte şi ducêndul la gură mi-am pironit ochii pe bucóvnă. Dar domnu nu sa indestulit cu atâta, ci mi-a mai ḑis nu sciu ce, iar eu am început a plânge. Înzadar a cercat să me mângăe, că eu de aceia plângeam mai cu amar.

Poftim acum de mai esaminéză dacă ai pe cine! Pe când me boceam mai voinicesce, auḑiiu resunând glasul tati: „taci.“ — Ca şi cum mi'ar fi luat plânsu cu mâna: nici că am suspinat. Dar nici de întrebat nu m'au mai întrebat din cetite. Cu toţi ceialalţi băeţi au mers cetirea ca şi cu mine. Toţi câţi sciam cetí, sciam cartea de rost, dar de cetit, după cum cerea Dnu, şi-a pus pofta în cuiu. Dacă a vĕḑut Domnu acésta minune, s'a pus cu gura pe dascălu, şi spălatula feliu şi formă, ca şi cum dascălu ar fi fost de vină că noi nu sciam cetí după pofta Domnului. A mai fost vorba şi de scris, dară numai vorbă a fost, căci nici unul nu scia scrie nici batĕr o slovă, afară de numĕruş. În scrierea numĕruşului ajunsesem departe: sciam scrie până la 9999, ori ce numĕruş ni s'ar

Iată acel articol în întregimea sa:

„Călătoria contelui Şuvaloff la St. Petersburg urméză a fi obiectul tuturor presupunerilor, şi cele mai multe din aceste sûnt optimiste. Ţiarul „Post“ din Berlin într'un articol, reprodus mai jos, are cea mai mare nădejde de a vedé pacea eşind din misiune. Cât pentru noi, nu cutezăm a prevedé ceva. De abia am vorbit chiar despre călătoria contelui Şuvaloff, ale cărei adevărate motive şi scop ne erau necunoscute. Totuşi, luminaţi prin noile însciinţări ce vin din tóte unghiurile Europei, trebuie să spunem o vorbă despre acest nou incident. Însă, pentru ca să fim limpezi în espunerea nóstră, este nevoie să ne întórcem ceva îndărăt şi să întrăm în óre care consideraţiuni generale.

În 1856, şese mari puteri au hotărit prin un tractat solemn, cum că trebile Orientului sûnt o trébă comună întregei Europi, şi că ori ce atingere adusă stărei de lucruri înfiinţată prin acel tractat este o cesţiune de un interes obştesc.

În 1870, Rusia a simţit trebuinţă de a se sustrage dela una din clausele tractatului de Paris, si ea declarà că nu o mai privesce ca îndatoritóre. Celelalte puteri subscriitóre, întruninduse în conferenţă, primesc modificarea tractatului; însă în schimb, ele fac, la 17 Ianuarie 1871, următórea declaraţiune:

„De plin împuternicirii Germaniei de nord, ai Austro-Ungariei, Angliei, Italiei, Rusiei şi Turciei adunaţi astădi în conferinţă, recunosc că este un principiu esenţial dreptului public, cum că nici o putere nu se póte deslega dela îndatoririle unui tractat, nici a-i schimba stipulaţiunile, de cât în urma învoirei părţilor contractante prin o înţelegere de bună voe“

Se póte vedé că numele Rusiei se află printre acele ale puterilor cari au consimţit la acéstă declaraţiune.

Cu tóte aceste, Rusia păzit-a ca regulă de purtare principiul pe care l'a recunoscut însasi? Cele de pe urmă întêmplări dovesc în potrivă, din nefericire. În 1877, Rusia, după ce a cerut în zadar un mandat al Europei, a deschis resboiul cu Turcia. Ea a fost biruitóre, şi diplomaţii sei s'au pus îndată a desbate despre pace cu biruitul. — Ce au făcut atunci Anglia şi Austria? Ele s'au mărginit a înfăţoşa observaţiuni platonice; dar ori cum, aceste observaţiuni, ele le au făcut. Ele au amintit Rusiei legăturile sale solemne şi au protestat, că nu vor recunósce nimic din schimbările ce se fac tractatelor în fiinţă, dacă acele schimbări nu vor fi mai întâiu consfiinţite de Europa. Rusia n'a ţinut în samă aceste observaţiuni; sau mai bine zicênd, ea a dat lămuriri trăgănătóre. Nu este vorba, ţicea prinţul Gorciacoff de a face un tractat, ci numai de a încheia un armistiţiu şi de a hotărí, după cum se obicinuesce în asemenea împregiurare, câteva puncturi preliminare pentru pace. Sub acest vĕl s'a desbătut, s'a hotărît, şi în sfîrşit s'a iscălit un tractat în tótă forma, pe carele Ţarul şi Sultanul l'au ratificat, şi cărui, prin un ciudat abus de cuvinte, s'a păstrat numele de tractat preliminar. Tótă lumea scie ce însemnéză, în limba diplomatică, preliminării de pace; dar un tractat preliminar este o espresiune care n'are înţeles şi ale cărei cuvinte sûnt contrazicătóre. Rusia o ştiea acésta prea bine, şi era lesne de a ghici scopul ei sub formele neobicinuite cu cari îl înveluia. Ţinta ei era de a regula singură cesţiunea Orientului, de a linişti sau de a domiri Europa păstrând unui tractat definitiv porecla de preliminar, şi, în urma urmelor, de a impune tutulor primirea unui tractat, care se înfăţoşa cu formele convingătóre ale unui fapt îndeplinit. Europa însă n'a adormit; din protivă! Tocmai atunci Anglia s'a deşteptat dintr'o lungă dormitare şi cuvêntarea ei a luat o limpezime şi o putere cu cari nu mai eram deprinşi... Anglia a cerut de la Rusia de a se supune Congresului tractatul întreg, pentru a puté fi cercetat şi desbătut în întregimea lui. Unii pretind că Anglia, stăruind asupra unei formalităţi jignitóre, voia a umili pe Rusia. Nu, ea n'a voit a umili pe nimeni, însă n'a voit a fi umilită nici ea de cătră o putere, care nu şi păzea îndatoririle nici faţă cu Europa. Nu era vorba în ochii ei de o formalitate, ci de un principiu de morală politică. Ce a făcut Anglia? Ea a amintit Rusiei, cu o stăruinţă mai hotărită, declaraţiunile sale de mai înainte; şi precum de obiceiu, fie care naţiune culege metaforele sale din împrejurările în mijlocul cărora vieţuieşte, aşa şi miniştrii Marei Britanie au zis Rusiei: Cel dintâiu principiu pentru a fi cinstit este de a fi credincios iscăliturii sale. Iată iscălitura dtale: fii credincióşă!

Cererea Angliei era aşa de legitimă, încât se părea a fi greu de a o înlătura. Cu tóte aceste, Rusia a trăgănat starea lucrurilor pe cât a putut şi s'a încercat a scăpa astfel, dacă nu amănuntele tractatului de la San Stefano, cel puţin însuşi tractatul, de neisbutirea diplomatică cu care era ameninţată. Acest tractat este un fapt de mare preţ pentru Rusia, prin acest mijloc [illegible] zat a regula singură cestiunea Orientului, şi lesne se pot vedé folósele ce ar trage vr'odată în viitor dintr'un astfel de precedent, dacă acest precedent s'ar primi fie din slăbiciune, fie din nebăgare de samă. Politica ruséscă este o politică cu vederile întórse cătră ţeluri depărtate; ea păşeşte cătră scopul ei de sutimi de ani, din popasuri în popasuri cu un amestec fórte dibace de cutezare şi de prudenţă; ea scie a se opri la vreme în césul de faţă pentru a pregăti viitoriul. De şi amenuntele tractatului de la San Stefano îi sûnt fórte scumpe, ea, mai pre sus de tóte, ţine la însuşi tractatul, la chipul în care a fost conceput, şi ar fi gata a jertfi multe pentru a puté ţice, că un tractat făcut de dênsa singură, de şi îndreptat în unire cu cutare sau cutare puteri, au fost privit ca un act diplomatic întreg, concret şi arătând o valóre absolută. Cesţiunea Orientului ar perde prin acésta caracterul ei european. Cu puţină dibăcie, — şi nu dibăcia lipseşte Ruşilor — ar fi uşor de a trage mai târziu un mare folos, dacă sar puté face a se întroduce sau a se primi o astfel de procedere în cercul dreptului public. Dacă la aceste adênci priviri vom adăoga şi simţimêntul de susceptibilitate ce împinge pe Rusia a manţiné un tractat pe care l'a iscălit, fie cine va înţelege stăruinţa şi silinţele sale.

Rusia prin urmare a nădăjduit că ar puté scăpa principiul tractatului făcênd concesiuni asupra amenuntelor, şi a întrat mai întâiu cu Austria, şi apoi cu Anglia, într'un fel de târguială diplomatică. — Nu ve place tractatul meu, zis'a Rusia. Pentru ce? Spuneţi pe faţă; ne veţi găsi gata la cele mai mari concesiuni pentru a pune interesele vóstre în unire cu ale nóstre. Arătaţine puncturile cari vĕ displac, şi ne vom sili a le schimba. — La acéstă fază a negoţierilor corespundea misiunea generalului Ignatieff la Viena.

Diplomatul rus a găsit în Austria, cel puţin într'o parte, un têrîm priincios. În destule rânduri am vorbit despre aplecările curţei împĕrătesci şi ale partidului militar, pentru ca să nu mai avem nevoie de a mai revení asuprăle. Cabinetul militar al Împĕratului, care, după cât se zice, a luat de o vreme încóce o mare însemnătate diplomatică, s'a pus la lucru şi a împrumutat de la generalul Ignatieff chiar armale lui. Generalul alipise pe lângă tractatul de la San Stefano o cartă geografică, care a cutreerat tótă Europa. Militarii austriaci au opus cartei-Ignatieff alte şi mai multe cărţi. Ei au făcut o hartă politică, o cartă etnografică, o cartă militară, alta comercială, alta a călilor ferate ş. a. Peninsula Balcanilor a fost tăiată croită şi rescroită în doue ţeci de deosebite feluri, cari tóte însă lăsau tot deuna jumetatea apusană Austriei şi jumătatea răsăriténă Rusiei. Acest muzeu geografico diplomatic a fost trămis în total la St. Petersburg, şi a început cu Viena o negoţiare, în care depeşile erau înlocuite prin cărţi.

Contele Andrássy, silit a se supune la acele ce nu putea împedeca, a lăsat să se facă; el nu are în Viena, şi trebue fie-cărui să-i pară rĕu despre acésta, situaţiunea domnitóre ce o are d. de Bismarck în Berlin. El a fost de faţă la acele desbateri, a luat chiar parte la dênsele; însă a făcut ţĕrei sale singura slujbă ce-i putea aduce, prin acésta, că nu a lăsat tótă acéstă lucrare să se sfêrşască prin o învoială formală.

Au fost convorbiri, preschimbări de cugetări, dar nimic mai mult, şi Austria nu s'a lăsat a fi tărîtă până acolo de a încheia cu Rusia o osebită învoială. I se cerea Austriei de a lămurì bine întêmpinările sale la tractat, de a face cunoscut cari sûnt interesele sale particulare. Ea a făcut'o, declarând însă tot-odată în mai multe rînduri, că întêmpinările sale nu au valóre de cât prin învoirea congresului, şi că interesele reale nu ar fi garantate sănătos de cât prin conlucrarea Europei întregi. Ast-fel manţinêndu-se isolată de Anglia, Austria a luat cu tóte aceste o posiţiune aseménată. Şi ce putea ea óre face mai mult, de vreme ce nu cutéză şi póte nu are putinţa de a încheia formal cu Marea-Britanie o alianţă, care totuşi ar aduce îndată pacea şi ar împrăscia nuorii ce întunecă ceriul?

Acesta a fost resultatul ispitelor încercate de Rusia asupra guvernului austro-ungar.

Şi mai puţină isbândă a avut cabinetul din St.-Petersburg la London. Anglia a sciut pururea a se sustrage îmbrăţoşărilor înlănţuitóre în care diplomaţia ruséscă caută a o cuprinde. Multă vreme ea nici nu a vrut măcar a face aceea ce făcea Austria, nici a arăta amenuntele tractatului de la San Stefano, a căror schimbare voia să o céră de la congres, însă numai de la congres. Acéstă purtare a Angliei, de şi înţelĕptă şi drĕptă, a stăruit plângeri din cele mai sgomotóse. Anglia, ţiceau unii, aduce încăpăţinare la nisce nimicuri nedemne de dênsa; în dosul acestora este o cugetare ascunsă şi bine hotărîtă: Anglia voiesce resboiul; ea este singura pedecă pentru restabilirea păcei europene.

Anglia nu s'a tulburat de aceste imputări. Cu tóte aceste Marchişul de Salisbury, venind la ministeriu, a scris cunoscuta circulară, şi prinţul Gorciacoff a respuns prin un pro memoria, de care toţi ne aducem aminte. Prinţul Gorciacoff a fost fórte fericit de întorsătura ce luau trebile; după dênsul desbaterea asupra amănuntelor era pornită cu chipul acela, trebuia urmată, şi el stăruia mai mult de cât ori când pe lângă guvernul englez pentru ca să propue schimbările lor. — Nu cutare sau cutare articol din tractat me îngrigesce, a respuns încă odată Anglia, ci tractatul în întregimea sa, mai întâiu pentru că el constitue o deslegare a cesţiunei Orientului de cătră Rusia singură, şi apoi pentru că acéstă deslegare ajunge la confiscarea Orientului de cătră Rusia. Cât pentru amănunte, me voiu tălmăcí în faţa congresului.

Acéstă încăpăţinare a Angliei a produs o înmulţire a plângerilor, şi aceste plângeri au găsit un resunet la Berlin. Anglia avea tótă dreptatea, şi în fapt şi în drept; totuşi Ruşii puneau înainte un argument, care nu este lipsit de óre care valóre. Cu tóte protestaţiunile ce făcea Anglia, că va ţinea în samă resboiul şi că va încuviinţa urmările lui legitime, Ruşii nu erau tocmai linisciţi despre cererile ce ar ridica diplomaţii englezi dinaintea congresului. Înfăţoşându-se la congres cu tractatul lor de la San-Stefano, ei nu sciau la ce s'ar espune înşii, şi ţiceau în glas mare, că pricina de căpetenie care îi oprea de a lua o hotărîre era tăcerea Angliei.

Dacă aceste cuvinte nu erau din partea lor decât un pretest, Anglia a căutat a le smulge acest pretest. Ministrii englezi au consimţit a întra cu contele Şuvaloff în nisce convorbiri aprópe de o potrivă cu acele ce se petrecuseră la Viena, deşi nu erau

---

fi poruncit, aşa cât ómenii din sat de la esamen sta înmărmuriţi de învĕţătura nóstră. După ce toţi câţi ne numeam scriitori am scris câte 2—3 numĕruşuri pe tablă (de tăbliţe, hârtie şi cerusă séu negrélă nici vorbă) s'a isprăvit esamenul, spre bucuria nóstră şi a sătenilor, cari erau fórte mulţămiţi cu rĕspunsurile. Că Domnu a fost mulţămit n'am putut pricepe, macar că ne-a spus multe, cari nu intrau în căpăţinele nóstre, pline de rugăciuni, istorie biblică şi Bucóvnă. Atâta însă ţin minte că şi Domnu, când a eşit din scóla, a ţis cătră dascălu să mérgă la sapă şi la cósă. Că sa dus dascălu la sapă şi la cósă — era tocma vremea lucrului — nu sciu; atâta însă sciu că nu mi-a mai fost dascăl în veci.

Adevĕrat că nu mi-a părut reu după el. Acésta pentru dóuĕ cuvinte: *a)* că mĕ făcuse se umblu cam des în tîrg — după cum ţicea el când 'şi mesura vérga pe pielea nóstră; şi *b)* că in locul lui a venit altu, pe care'l suceam cum ne plăcea nóuă, cu care ne jucam de-a mâţa órbă prin podu scólei, şi care nu mi călca voia pentru bunu lumei. El era mai de vîrsta nóstră, dar mai slab decât 2 séu 3 băiaţi, cari 'l trînteau de resturnau scaunele cu el. Nici pe mine şi nici pe cei cari 'l trînteau n'a pus mâna în anu întreg. de când i-am arĕtat că şi noi sûntem ómeni. S'a întîmplat adecă că eşind odată vre-o 2—3 dintre fruntaşi la tablă ca să facă numĕruşu, şi fiind tabla aprópe de scaunu dascălului, când acesta se ridică de pe scaun ca să se uite la tablă, unul i ridică scaunul frumuşel şi 'l dă într'o parte. Iar când a vrut dascălu să şédă pe scaun, ne sciind ce sa întîmplat pe la spatele lui, sa treţit de pamênt şi cu capu de picioru mesei, de i sa făcut un cocoloş în vîrfu capului cât un ou. Noi când l'am vĕţut lungit, am început cu toţii a rîde şi a bate în palme. Acésta l'a supĕrat. Când s'a sculat, cu o mână se ţinea de virful capului, cu ceialaltă a luat vérga amână şi a întrebat pe băiaţi: cine a mutat scaunul? Şi, după ce i s'a spus: jap, jap cu vérga peste capu celui vinovat. Dară nici acesta na stat cu mânile în sin, ci a sărit la dascăl, l'a prins brăţiş şi a început a se hărţuí cu el prin scólă. Iar altul şi-a luat sumanul şi l'a aruncat în capu dascălului, apoi i-a sărit în spate şi aşa l'au oborit jos. Acum să fi vĕţut clacă! Unii băteau pe dascălu cu pumnii, alţii strigau de bucurie, iar alţii plângeau. Pe urmă toţi am eşit din scólă, iară vitejii, cari au bătut pe dascălu, când au eşit l'au încuiat în scólă, aruncând cheia în pod. Acum e lumea lume, ţiceam noi mergând acasă, noi am pus pe dascălu la arişte. Şi dacă nu era ferestile, dascălu trebuia să dórmă în scólă, că nime nu-i avé baiu, fiind scóla în ţintirim, iară ţintirimu cu biserica depărtat binişor de casele vecine. — Că fie care dintre viteji au luat in ţiua urmĕtóre câte 12, fiind de faţă părinţii lor cu tata în frunte, se înţelege de sine. Dar nici dascălului nu i-a umblat prea móle, că l'au bătut mamele copiilor de i sau cunoscut bresdele pe obraz vre-o 2 sĕptĕmâni. Ci că iar fi ameninţat femeile acelea, că de mai pune mâna pe copiii lor, 'l vor duce în vale şi 'l vor bate cu maiu ca pe cămeşi. — La acest dascăl am învĕţat a cetí şi in Apostol, că tótă septĕmâna era Apostolu în scólă, şi apoi dumineca en 'l ceteam in biserică de se mirau toţi. Cu chipul acesta aşa mĕ făcusem de procopsit, de nu mai aveam ce învĕţa. Ba învĕţasem şi slovele nemţesci din o bucóvnă la care-i ţicea „Fibel.“ Era mare mândria mea de cărturariu, că priveam cu dispreţ la toţi ómenii, despre cari sciam că n'au carte.

După cursul de 4 ani de la facultatea de la noi din sat, în care învĕţasem rugaciunile, istoria biblică şi a cetí în chipul arĕtat, ba şi slovele nemţesci, îmi era ursit să merg la scoli mai mari. Atâta mai însemn că foştii mei tovarĕşi cari au remas cu scóla din sat, au uitat şi slovele şi şi numĕruşu, aşa cât precum până atunci aşa şi atunci şi de atunci încóce încă nu s'a ales cărturariu cu scóla din sat de la noi. Aşa era ursit.

(Va urma).

ilustrate cu cărţi. — Voiţi a cunósce ce vom ḑice la congres, cereţi de la noi ca să ve dau óre-care indicii: bine dar, iată-le, a ḑis atunci Anglia. — Ea s'a ferit însă de a aşeḑa în scris întêmpinările sale şi de a le înfăţişa într'un chip unde să fie ea însăşi supusă lor într'un mod nestrămutat. Acele întêmpinări vor fi supuse congresului, dacă va fi; ele vor fi confruntate, aşa să ḑicem, cu acele ale celor-lalte puteri, şi nu vor dobêndi valórea lor reală decât prin învoirea a însuşi congresului şi prin înţelegerea comună a puterilor.

Precum se vede, Anglia nu a părăsit nimic din principiul seu. Ruşii voiau convorbiri; ea a convorbit cu dênşii; însă congresului, numai congresului, se cuvine deslegarea cesţiunii. Anglia şi Austria au făcut cunoscut cum şi cu ce propuneri se vor înfăţişa dinaintea lui; însă libertatea congresului remâne întrégă şi tractatul de la San-Stefano tot va trebuí să i se supue în întregimea sa.

Atunci, după acéstă preschimbare de păreri, contele Şuvaloff a plecat la St. Petersburg. Se încredinţéză — o repetim fără a o putea garanta — că întêmpinările Angliei privesc mai vêrtos puncturile următóre: Marea Britanie nu admite hotarele Bulgariei astfel precum le-a însemnat generalul Ignatieff. Întinderea Bulgariei până la Marea-Egeică, înfiinţarea pe malul Mediteranei a unei nouĕ puteri maritime, care după nume ar fi Bulgaria, însă în fapt ar fi Rusia, i se pare o noutate primejdióşă pentru starea Europei. Pe de altă parte întruparea în principatul bulgar a unui numĕr însemnat de popóre grece şi musulmane asemenea i se pare că nu póte fi primită. Aceste puncturi au un caracter neîndoelnic. Se ḑice încă, că Anglia se mai opune şi la cedarea Batumului cătră Ruşi, la retrocedarea Basarabiei şi la impunerea unei despăgubiri de resboiu prea mare Turciei. Obiecţiunile sale cele mai de frunte ar fi cele privitóre la Batum şi la Bulgaria, şi iată sub ce formă le rostesce: — Batum în mânile Ruşilor, este întâia staţie în spre golful persian; iar Bulgaria generalului Ignatieff este cea de pe urmă staţie pe drumul spre Constantinopol.

După tóte acestea, ce va eşí din călĕtoria contelui Şuvaloff la St. Petersburg? Fórte pătrunḑĕtoriu ar trebuí să fie acel ce ar fi în stare de a o spune. Acésta este taina viitoriului, însă a unui viitoriu fórte apropiat.

Dela sinodul archidiecesan.

Sibiiu în 29 Aprile v. 1878.

Şedinţa VII.

Şedinţa de aḑi începù ceva cam furtunósă. Însĕ desbaterea §§-lor din regulament, care urmà, a restabilit iarăşi ecuilibriul şi aşa şedinţa se terminà în linisce ca şi cele premergătóre. Ansă la agitarea amintită la început au dat unele propuneri, cari au atins nisce cesţiuni mai delicate.

Începutul îl făcù dep. G. Făgărăşan prin o propunere în privinţa împărţirei ajutoriului de stat. În acéstă propunere se cere ca ajutoriul de stat de pe an. 1877 să se distribue în restimp de 15 ḑile după încheierea sinodului present; iar ajutórele de pe anul curent şi cele de pe anii următori să se distribue cel mult în termin de 30 ḑile dela datul ridicărei banilor din vistieria statului.

O altă propunere de interes mai general a fost cea următóre a dep. V. Roman, care carul puţin cam înglodat al Metropoliei nóstre, ar voí să'l pună la cale ca să umble mai iute şi mai regulat. Numitul domn deputat: considerând că, suprema representanţă a bisericei nóstre, congresul naţional bisericesc nu s'a mai întrunit de mulţi ani pentru împlinirea înaltei sale chiemări, considerând că, nici consistoriul metropolitan nu se adună regulat; considerând urmările grave ce resultă de aici pentru metropolia întrégă şi pentru archidiecesă în deosebi, învită pre sinod a esmite din sinul seu o comisiune de trei, care în conţelegere cu părintele Archiepp şi Metropolit să încerce a delătura cât mai curênd şi prin tóte mijlócele recerute reul şi pedecile esistente.

Astfel de comisiuni arată vorbitorul că, s'ar fi esmis şi din partea sinódelor din Arad şi Caransebeş.

Fiind acéstă propunerea de natura ce reclamă o precugetare mai matură, sinodul după ce o admisese la ordinea ḑilei decide a o transpune ca şi pre cea premergătóre, comisiunei pentru propuneri —, cu tóte că, propunĕtorul stăruia, pe lângă declararea ei de urgentă, şi prin urmare pentru desbatere şi hotărire inmediată.

Aceeaşi sórte avù o altă propunere, a dep. E. Brote, care aţintesce şi ea delăturarea unor pedeci, însĕ în un cerc mai restrins, în archidiecesă numai, dar prin un mijloc ceva mai drastic.

Din considerare că, îndeplinirea afacerilor din archidiecesă ar fi luat un curs abnormal,

că biserica ridicată de nemuritoriul Andreiu Şaguna la o tréptă înaltă, nu ar fi aḑi representată afară aşa precum o ar pretinde interesul şi demnitatea ei,

că organele singulare ale organismului bisericesc ar funcţiona neregulat şi n'ar corespunde datorinţei ce le impune legea,

că, causele economice şi scolare n'ar fi în ordinea în care ar trebuí să fie; numitul deputat propune următórea moţiune:

Până ce afacerile nóstre archidiecesane nu 'şi vor lua iarăşi cursul lor normal;

până ce organismul nostru bisericesc nu va funcţiona regulat şi nu va corespunde înaltei sale chiemări;

până ce fondurile şi dotaţiunile archidiecesane ştirbite nu se vor asigura şi întregí;

până ce învĕţămêntul confesional nu va fi pus în condiţiuni favorabile progresului;

BCU Cluj / Central University Library Cluj

până ce nu se vor lua mĕsuri, ca constituţiunea nóstră bisericéscă, sancţionată de Majestatea Sa împĕratul şi regele nostru, să se susţină în tótă intregitatea ei;

până ce nu se vor da si crea garanţii îndestulitóre pentru regulatul şi neîntreruptul curs al agendelor archidiecesane;

până atunci sinodul archidiecesan se declară în permanentă.

Pentru acéstă propunere cere urgenţă.

Presidiul înainte de a admite la vot acéstă moţiune, declară că, ea ar afirma multe, cari însĕ în modul în care ar fi espuse, ar fi lipsite de basă. Recunósce de altcum că, esistă reu în archidiecesă, că scăderile ce să vĕd pot irita şi nĕcăjí pre cine-va, dar că, ar fi ecuitabil a esplica acele rele din un punct de vedere mai uman, căci toţi putem rătăcí. S'au întêmplat unele sau altele cari par a fi în defavorul archidiecesei, însĕ dênsul (archiepiscopul) va lămurí lucrul la timpul seu, şi atunci se va vedea că, în interesul diecesei s'a făcut, ce s'a făcut.

Supunêndu-se cererea urgenţei la vot, sinodul o respinge şi transpune moţiunea comisiunei pentru propuneri.

Se pune la ordine propunerea lui Roman. La acésta preşidiul observă că, ea nu ar fi de competenţa sinodului, ci de a congresului naţional bisericesc. Cu tóte aceste nu voiesce a denega nimenui dreptul, de a se interesa de un curs regulat în intréga metropolie de sus până jos, pentru aceea supune acea propunere deliberărei sinodului.

Propunĕtorul V. Roman îşi apără propunerea sa în contra imputărei că ea ar tăia în competenţa cuiva. Esmiterea acestei comisiuni după dênsul ar avé mai mult un scop informativ. Dacă se vor afla pedeci atunci, ea 'şi va da sfatul şi ajutorul seu pentru implinirea grelei chiemări a Metropolitului. E. Măcelariu sprijinesce propunerea.

Deputatul Boiu susţine, că propunerea acésta e de o natură cu a lui Brote, prin urmare e de a se da şi acésta comisiunei pentru propuneri.

La aceste presidiul face următórele observări: că amêndóue propunerile (a lui Brote şi a lui Roman) sûnt de o natură întru atâta, încât amêndouĕ ar fi indreptate în contra persónei sale. Presidiul nu crede că propunerea lui Roman ar fi făcută cu astfel de intenţiune, dar ḑice, că în concurinţă cu propunerea lui Brote, publicul uşor o póte considera de atare. Ce privesce însă propunerea lui Brote: presidiul o numesce aceea de un atentat indreptat oblu în contra persónei sale. Mărturisesce şi dĕnsul (presidiul) că, afacerile nu merg aşa ca să mulţămeścă pre toţi, regretă însă că, óre cari considerări, îl impedecă de a infăţişa lucrul în starea sa adevĕrată. Speréză insĕ că la timpul seu tóte vor venì la lumină, şi atunci cei nemulţămiţi vor avé ocasiune a judeca mai afund în tot cuprinsul ucrului.

După ce Roman se aperă de nou în contra presupunerei de intenţiuni rele se pune la vot intrebarea dacă să pertracteze propunerea acum în merit sau să se dea comisiunei pentru propuneri. — Sinodul decide a o transpune comisiunei pentru propuneri.

Urméză la ordine continuarea desbaterei regulamentului afacerilor interne ale consistoriului.

La § 7 p. a. se incinge o desbatere ceva mai lungă, asupra competenţei senatelor la intărirea alegerilor de protopresbiteri.

Dep. N. Cristea, consecuent pererilor sale din trecut pledéză pentru relegarea acestei cauze la senatul strins bisericesc. Dep. E. Măcelariu, tot aşa de consecuent, apară darea acestui object în competenţa consistoriului plenar. Fiind motivele pro şi contra cunoscute incă din sesiunile trecute, desbaterea se curmă; punendu-se cesţunea la vot, sinodul hotăresce cu maioritate de voturi că, intărirea protopresbiterilor se ţine de competenţa consistoriului plenar.

Restul şedinţei l'a ocupat pertractarea §§-lor următori. — Neivindu-se la acesti §§ vr'o desbatere mai de interes, ne reţinem de a intra aici mai pe larg în espunerea acestor desbateri, în mare parte cam seci, după cum e şi natura lucrului.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Orlat, în 19 Maiu n. Astăḑi în ḑiua de duminecă după finirea serviţiului divin cam pre la o oră după ameḑi, sa escat foc fără de veste în comuna nóstră şi anume, începênd dela curtea casariului comunal Ghişoiu. În temp de o óră şi jumĕtate focul a prefăcut în cenuşă 24 de edificii economice dimpreună cu 16 case. —

Elementul desfrânat, nutrit de un vênt puternic au luat atari dimensiuni, incât bieţii locuitori abia îşi potură scăpa din pericolul amerinţetoriu scumpa lor viéţă, pre când cealaltă avere a lor trebuì se cadă jertfă mistuitoriului vrăşmaş elementar. — În scurt întréga stradă din sud înfăţişa un tablou infiorătoriu; o flacără lăţită peste strada întrégă. — Gróznică privire şi infiorătóre: Vaietul, plânsul ómenilor inbetaţi de fum şi pârliţi de foc la zădarnica lor incercare d'aşi mai scăpa ceva din ale sale; mugitul vitelor inspăimântate şi peste tot sberatul vitelor domestice legate, incercând a rumpe lanţurile, în care trebuia se fiă consumate de elementul veement.

Acesta o icónă scurtă in liniamentele principale a aspectului ce oferi acest evenement asupra fiecărui martor. Bieţii ómeni deveniţi la sapa de lemn scăpaţi de focul cel consumătoriu şi nimicitoriu numai cu vestmintele de pre ei, se uită cu inimă zdrobită şi plină de durere lăcrămând la locuinţele şi edificiile economice prefăcute în cenuşe, unde cu puţin mai inainte se afla nimestiile şi casele lor cele plăcute şi frumóse, deplâng amar sórtea în care sûnt cu mic cu mare aruncaţi şi lipsiţi chiar de mijlócele cele mai necesari pentru susţinerea vieţii lor abea scăpate. —

Starea precără a acestor năpăstuiţi şi de tótă averea lor mobilă răpiţi, reclamă intru adever ajutoriul de aprópelui fără diferinţă de naţiunalitate şi confesiune. Sperăm în bunul simţ de binefacere pentru acesti ómeni nenorociţi.

Dauna trece în ḑeci de mii şi este cu atâta mai nesuportaveră ca nime din cei arşi n'a fost asecurat. O părechie de boi ai Casariului Ghişoiu din cei mai frumoşi, nepotêndui nime scăpa din gura rapidului element, s'a prefăcut în scrum, afară de cealaltă pagubă în averea pierdută şi avută în ingrijire. —

Până când pre cale oficiala se va aduce la cunoscinţa publică în semn de recunoscinţă, mulţămită acelora cari au contribuit mult la localisarea focului care amerinţa intréga comună cu totală nimicire, fie ne permis din posiţiunea nóstră de raportoriu a constata; că pretorele cercual fiindu chiar în persónă în comună în afaceri oficiali a desvoltat cu acéstă ocasiune o activitate éstra ordinară cu cel mai bun succes chiar cu espunerea vieţei sale intru scăparea averei şi infrênarea elementului. Intrun mod fórte satisfăcătoriu suntem necesităţi a ne esprime mulţămita pentru concursul şi ajutoriul prestat din partea batalionului militaru din Orlat, care la indemnul bravului seu comandant, veḑênd că elementul ia dimensiuni fórte mari, conform mĕsurilor pentru atari casuri, în frunte cu oficierii sei sa întrepus cu tótă puterea chiar cu periclitarea vieţii soldaţilor spre a pune capet focului. Unul ca unul vedéi, că sar ca leii, numai şi numai d'a scăpa averea napăstuiţilor bieţi de ómeni, lucrând cu tulumbele cu multă desteritate şi cutezând cu o tulumbă a se apropia aşa de tare de foc încât era ameninţată chiar tulumba cu nimicire.

Acestui potinte cu mare succes adjutor prestat cu atâta espunere din partea eroilor fii a lui Marte, este de a se adscrie în cea mai mare parte, localisarea elementului, pentru care faptă nobilă, bravură, şi energie în mod estraordinar desvoltată cred că li se va aduce mulţiumită cuvenită pre calea oficială. —

Ca raportoriu imparţial nu pot trece cu vederea ajutoriul dat la supremul tîmp din partea pompierilor comunei vecine Cristian, sub conducerea bărbatului lor de incredere. Pompierii incă au contribuit cu cel mai bun succes la localisarea elementului infuriat. — Şi acesti aprigi şi iscusiţi inimici ai focului merită mulţămită, cu atâta mai mult, căci scopul cel salutar al acestui institut de pompieri au stersu ori ce diferenţă naţiunală, pentrucă vedeai pre sasul alăturea cu romanul muncinduse cu acel zel cu aceia energie, de a mântui averea amerinţiaţiloru lor vecini, şi de a pune stavilă focului escat un lucru frumos şi laudabile. — B.

Varietăţi.

* (Denumire). După jurnalul din Cluj „Magyar Polgar", se va denumi deputatul dietal din M. Oşorheiu, Pavel Borosnyai, comite suprem al comitatului Făgăraş.

* (Ordinaţiuni). C. r. consul austro-ungurese, care residéză în Tulcea, a arătat că economii de oi din Transilvania, folosindu-se de ocasiunea indepărtărei autorităţilor turcesci din Dobrugea, au de cuget a trece iară cu turmele lor la păşune în Dobrugea. Din causa acésta sau arătat a fi cu scop a se face respectivii economi de oi băgători de sémă da repâşí de la realisarea propusului lor de astădată. până când în Dobrugea nu se vor fi stabilit mai întâiu relaţiuni regulate, cu atâta mai vêrtos cu cât guvernul de astădi, fiind de un caracter de tot provisoriu, nu prestéză nici o garanţie contra năpăstuirilor, stórcerilor şi volniciilor ce adese pot urma. În. Ministeriu reg. ung. de Interne prin ordinaţiunea din 26 Aprilie a. c. Nr 17172 s'a aflat motivat a se adresa în acéstă direcţiune cătră tóte municipiile la care aparţin amintiţii oieri, ca fără întârdiere să ia mĕsurile cuvenite spre ase puté de astădată încungiura urmările neplăcute, ce pot să se întêmple prin mânarea turmelor la păşune pre teritoriul Dobrugii. — Acésta dispositiune s'a publicat din partea oficiului comitatens prin cercularіu din 2 Maiu. a. c. Nr. 3201 — spre orientarea respectivilor. —

* (Altă ordinaţiune). Oficiul comitatens prin cerculara din 10 Maiu a. c. Nr. 3255 aduce la publică cunoscinţă dispositiunea, că conspectul despre resultatul sorţirii-oblegaţiunilor de desărcinarea pământului — efeptuite în dilele din urmă ale lunii lui Aprilie a. c, în care se cuprind totodată şi numerii oblegaţiunilor trase cu ocasiunea sorţirilor precedente deja apte spre replătire în numĕrariu, însă până acuma nerescumpĕrate — s'au transpus la oficiul casei comitatense, cu acel adaus că antistiile comunelor interesate pot vedé în órele de oficiu acest conspest spre orientare. —

* Sâmbătă, 25 l. c., n. în pavilionul din grădina lui Herman de ací va fi o petrecere aranjată de membrii casinei. — Începutul la 8 óre séra. —

* (Fortificările de pasuri.) În 17 l. c. n. a trecut prin M. Oşorheiu un despărţemênt de pioneri mergênd spre strimtorile din comitatul Ciucului spre a le întări.

* (Spre liniştirea) poporaţiunei din Transilvania agitată prin sciri despre mişcarea trupelor rusesci din România declară „M. Polgár" basat, după cum pretinde, pe date autentice, că cu încetul s'au strîns atâta munitiune de rĕsboiu în Transilvania şi s'au făcut astfeliu de dispositiuni încât surprinderi serióse nu sûnt de temut.

* (Pesta bovină în Şelimber) În 21. l. c. n. au murit 2. vite şi sau bolnăvit 10. Preste tot au fost în sara acelei date 42 de vite bolnave, dintre care 12 merge spre însănătoşare.

* (Mulţămită publică). Subsemnatul se vede plăcut îndemnat prin acésta a aduce mulţămită publică onorabililor economi plugari din comuna Maniom şi adecă: Domnilor Ioan Stefan, Ioan Pauţa, Nicolae Petric, Filip Meila şi Nicolae Lepa, cari din simţ creştinesc şi adevĕrată pietate religióşă au donat pe sama bisericei nóstre gr. or. ornaminte bisericesci în preţ de 105 fl. v. a.

Acéstă faptă nobilă şi démnă de tótă lauda a sus numiţilor onorabili donători servéscă şi altora spre indemn şi imitare creştinéscă.

Moniom în 7 Maiu 1878.

Toma Iacobescu,
docinte gr. or. în comuna Moniom.

* (Foc) Comuna Batiz, comit. Hunedorei, fu în decurs de un an de doue ori cercată de foc înfricoşat. Acesta, ajutat fiind şi de vehemenţa vêntului, consumà la prima escare de la 9 familii tóte supra-edificatele. În 24 Aprilie a. c. devastând şi nimicind, în meḑ de nópte, de la 30 familii tóte edificiile, lăsà prefăcând şi locurile — într'un câmp al plângerei şi durerilor, — pre bietul ţeran în cea mai mare miserie.

* (Cea mai avută stradă din lume). Strada Fifth Avenue în New-York, are onórea a fi locuită de persóne ca cele următóre: Vanderbilt, cu un venit anual de 75 milióne dolari, fraţii Astor cu 60 milióne dolari, Stewart cu 50 milióne dolari, Fred Stevens cu 10 mil. dol., August Belmont cu 8 mil. dol., 4 persóne cu venit anual de 5 mil., 1 persónă cu 4 mil., 2 persóne cu câte 2 mil. şi 1 persónă cu 1 mil. Aceste 16 persóne trag împreună un venit anual de 240 mil. dol. sau de 1 miliard 200 mii fr.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Studii ermeneutice.

VIII.

Metoda esplicărei.

(Încheiere).

3. Esegetul ca preot. Pre când esegetul ca scriitoriu presupune la cetitorii sei aceleşi cunoscinţe linguistice, pre cari le posede dênsul, pâşesce în mod critic pe terenul archeologic — cu toţi ramii lui — pe care asemenea 'l presupune cunoscut cetitorilor batĕr în liniamentele principali şi se ocupă mai mult cu înţelesul verbal al scripturei, fără a trage consecinţe; — pre când profesorul presupune la elevii sei o anumită pregătire, în specie cunóscerea detaiată a isagogiei şi în un grad óre care a limbei grecesci, pâşind şi dênsul în mod critic la esplicarea sa mai mult séu mai puţin istorico-gramaticală; pre când acesti doi au în vedere mai mult partea teoretică; — pre atunci preotul nu are să aştepte de la ascultătorii sei nici o pregătire sistematică, nici o cunoscinţă ausiliară (afară de cele mai elementari: catechismul, istoria biblică şi eventual cetirea Bibliei în limba naţională), — pre atunci el trebue să aibă în vedere esclusiv partea practică. Partea practică a esegesei este omiletica. Preotul are să esplice Biblia pentru popor în omilii.

De aci şi ţinta esegesei lui trebue să fie κατ' ἐξοχήν moralul, şi numai în a doua linie dogma. Drept normativ pentru acest soiu de esegesă este nemuritoriul Chrysostom în strălucitele sale omilii, cu deosebire din Evangelia de la Ioan şi Mateiu.

Cum are se procéda preotul în omiletică, este trĕba omileticei [3]) resp. retoricei bisericesci. Atâta inse însemnăm:

Dacă profesorul ca eseget este datoriu a se conforma după gradul de cultură al ascultătorilor sei, dacă profesorului se recomândă preparări private şi împărtăşire numai a resultatului scrutărilor sale; dacă de la el se cere cât mai puţină filologie şi cât mai multă doctrină; de la preot se cere nu numai ca el să se scie acomoda ascultătorilor sei, nu numai să se prepareze cu sirguinţă, nu numai să împărteşéscă ascultătorilor sei numai doctrine eschidind cu totul filologia, dar să se feréscă de intrebuinţarea altei versiuni afară de cea cunoscută poporului, chiar şi când acésta ar fi cu erori. Prin un zel nechibsuit de a lumina poporul, să nu facă ca acesta în nematuritatea sa să se îndoiască în sânţenia Bibliei şi de aci în întrégă doctrina moştenită. Nimic mai de condamnat de cât o traducere volnică a Bibliei din partea preotului, o traducere, ce ar contradice traducerei pe carea o are poporul a mână şi la care, după natura lui conservativă, ţine cu mare scumpĕtate. Căci preotul nici când nu póte să convingă pre popor despre preferibilitatea traducerei ce o face dênsul faţă de cea folosită de popor, nefiind acesta în stare să-i apreţieze argumintele filologice. Tot resultatul omiliei sale gramaticale-filologice ar fi sguduirea poporului în credinţă despre sânţenia Bibliei, şi de aci sguduirea religiosităţii lui. Pentru popor tecstul normativ al Bibliei este versinnea autorisată de biserica naţională.

Cu cât preotul va avé mai multe cunoscinţe pe terenul esegetic, cu atât mai bine pentru dênsul şi popor, dacă aceste cunoscinţe le va sci întrebuinţa amĕsurat inteligінţei şi religiosităţei poporului.

Scrierile de acest soiu ar avé să fie un şir de omilii, pre cum sûnt cele a lui Chrysostom. În aceste omilii, după cum s'a atins mai sus, versiunea autorisată de biserică ar ave să consitue tecstul Bibliei.*)

Simeon Popescu

[3]) După noi omiletica nu este una cu retorica bisericésca, ci numai o parte a ei. Căci pre când retorcia cuprinde în sine ori ce soiu de predici, pre atunci omiletica se ocupă numai cu predici de acele, cari ţintesc la esplicarea s. scripturi.

*) În espunerea de faţă (se înţelege numai în trăsături generali) me-am servit de Immer A. Hermeneutik des Neuen Testamentes, 1873; mai cu samă însă în partea generală.

Bibliografie.

Popu, Iosif, Manualu asupra procedurei în causele mai menunte procesuali civile (Articlul de lege XXII: 1877) scris pre sém'a poporului romanu în specie pentru judecatoriile comunale, Brasiovu. 1878.

Alessi, A. P. şi *Massimu Popu*, Resbelulu orientale. Fasciclu I, Graz, editur'a lui Paul Cieslar. 1878. Preţul broşurei 40 cr. v. a. Vor eşi cu totul 10 broşure.

Miculescu, Grigoriu, T., Colecta de recepte din economia, industria, comerciu şi chemia pentru economi, industriasi, meseriasi si comercianti. Editor Nicolae F. Negrutiu. Pretiulu 50 cr. v. a. Sabiiu. 1878.

Ponson du Terrail, Amoru si dincolo de mormentu. Novela. Traducere de N. F. Negrutiu. Editur'a si provedietur'a traducatoriului. Pretiulu e 30 cr. v. a. Sabiiu. 1878.

Vartie, Toma, Trei şireţi şi doi gheboşi. Anecdote comico satirire. Bucuresci. 1878.

Alecsandri, Vasilie, Ostaşii nostri. (Un mic volum ce cuprinde tóte poesiile compuse de laureatul poet român cu ocasiunea rĕsboiului Românilor cu Turcii. Bucuresci 1878).

Sciri ultime.

(După „S. d. T.-B.")

Ragusa, 22 Maiu n. „Polit. Corr." anunciă: Principele Muntenegrului acusă pe faţă Turcia, că pregătesce un atac în Albania. Corpul consular şi guvernatorul asigură că Pórta e dispusă de pace. Cercurile militare în Scutari ḑic: sau că principele este rĕu informat sau că caută un pretecst pentru conflict. Precum se aude Muntenegrenii arméză în timpul din urmă din tóte puterile.

Bucuresci, 22 Maiu n. **Întréga armată română este concentrată (pe Olt) între Slatina şi Târgovişte.**

Constantinopole, 22 Maiu n. Turcii din Creta atacând în acelaşi timp pe insurgenţi, au ocupat partea cea mai mare din posiţiunile lor. Ruşii au bătut pe insurgenţii (turcesci Red. Tel. Rom.) în ţinutul Gurko (?) la riul Arda.

Pesta, 22 Maiu n. Casa de jos a acceptat legea de cuotă. Delegaţiunea ungurésca suscepe şedinţele sale în 25 l. c. n. Comitetul de bancă a casei de jos a acceptat projectul de lege despre datoria de 80 milóne a bancei, mai departe modificaţiunea casei de sus privitóre la proposiţia de bancă. De asemenea comitetul vamal a primit modificaţiunile casei de sus privitóre la federaţiunea vamală, tariful vamal şi contractul loidului.

Berlin, 22 Maiu n. Naţional-liberalii au decis respingerea projectului de lege în contra democraţilor sociali.

Viena, 22 Maiu n. Comitetul de transacţie a casei deputaţilor a primit schimbările ce le-a făcut casa de sus la statutul de bancă. Articulul 40 s'a restaurat. Scharschmidt annnţă in privinţa acésta un vot al minorităţii. Transacţia între cei doi ministri de finance cu banca naţională, precum şi cei doi articuli ai legei despre detoria de 80 milióne s'au aprobat.

Economic.

Sibiiu, 21 Maiu n. Pro hectolitră: Grâu fl. 8.30—9.30; Grâu sĕcăreţ, fl. 7.10—7.90; Sĕcară fl. 6.40—6.80; Orz fl. 6.: Ovĕs fl. 3.10—3.50; Cucuruz fl. 6.40—6.80; Mălaiu fl. 7; Cartofi fl. 2.60—3.10; Semênţă de cânepă fl. 9—10; Mazere fl. 9.50; Linte fl. 13.—; Fasole fl. 8.50; Făină fl. 7.50; Slănină pro 50 chilo fl. 35; Unsóre de porc fl. 30.—; Sĕu brut fl. 17; Luminări de sĕu pro 50 chilo fl. 30.—; Sĕu de luminări fl. 26.—; Săpun fl. 22.—; Fên pro 50 chilo fl. 0.95—1.15; Cânepă fl. 28—30; Lemne vĕrtóse de foc pro metrul cubic fl. 3.20; Spirt pro grad 52½—75 cr.; pro chilo: carne de vită 34—40 cr.; Carne de viţel 36—40 cr.; Carne de porc 40—44 cr.; óue, 10 de 20 cr.

Mediaş, 16 Maiu n. Pro hectolitră: Grâu fl. 8.60—9.20; Grâu secăreţ fl. 6—6.40; Sĕcară fl. 6—6.30; Ovĕs fl. 3.30—3.50; Cucuruz fl. 5.60—6.30; Semênţă de cânepă fl. 11—12; Fasole fl. 6.50—7.50; Cartofi fl. 2.50—3; Fên pro 100 chilo fl. 2.60—2.80; Cânepă fl. 64—68; Slănină fl. 70— pro 100 chilo; Unsóre de porc fl. 70; Sĕu de luminări fl. 40—56; Spirt pro grad 12 cr. pro chilo: carne de vită 36 cr. carne de porc 44 cr. Óue 7 de 10 cr.

Braşov, 17 Maiu n. Pro hectolitră: Grâu fl. 8.10—9, grâu sĕcăreţ fl. 7.20, sĕcară fl. 5.50—6.80.. orz fl. 4.80—5.80., mazere fl. 6., linte fl. 7., fasole fl. 5.—, sĕmênţă de in fl. 11., cartofi fl. 1.40., Carne de vită pro chilo cr. 40., carne de porc cr. 44., sĕu próspet de vită fl. 38 pro 100 chilo.

Bursa de Viena
din 10/22 Maiu 1878.

Argint	105 50
Galbin	5 73
Napoleon d'aur (poli)	9 71
Valuta nóuă imperială germână	59 90

Nr. 390 ex. 1878.

Pertractare de ofert.

În **25 Iunie a. c. n. înainte de amédi 10—12 césuri** va avé loc o pertractare de ofert pentru predarea tăierei de pădure a munţilor **Sadului** şi **Lotrului** — ce se mărginesc cu România şi aparţin proprietăţii celor şepte judeţe — pe timp de 10 ani în oficiul central al Universităţii săsesci din Sibiiu, piaţa mare Nr. 15, cat. II.

Prestaţiunea anuală constă in ţinutul Sadului 6468.5 metri cubici a 60 cr. v. a. în ţinutul Lotrului — 10,600 metri cubici a 16 cr. v. a.

Soiul de lemn este mestecat din pini şi fagi.

Oferte în scris ce trebue să conţină şi declaraţia, că planul tăierei şi condiţiile tratatului sûnt cunoscute oferentului, şi că acesta se supune celor din urmă după deplinul lor cuprins, — aceste oferte în scris împreună cu vadiu, adecă pentru ţinutul **Sadului** pr. fl. 340 — v. a., şi pentru ţinutul **Lotrului** pr. fl. 170 — v. a., — sûnt cel mult până în 24 Iunie a. c. n. a se trămite franco sau a se preda în persónă la oficiul central al Universităţii săsesci în Sibiiu, unde sûnt a se vedé planurile de tăiere şi condiţiile contractului.

Obţiitoriului i se va computa vadiul în cauţiunea ce este a se pune după contract, iar celorlalţi oferenţi li se va restituí.

Sibiiu în 14 Maiu 1878.

Dela Oficiul central al Universităţii săsesci. 2—3

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.